

การวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

นางสาวพรรณเพกา กุศลสถาพร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-501-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

U18632

11๒๑๐๕๕๗๓

A CONTENT ANALYSIS OF MORALITY ASPECT IN THE
UPPER SECONDARY SCHOOL CURRICULUM B.E.2524

(REVISED EDITION B.E. 2533)

Miss Punpaka Kusolsathaporn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-501-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

โดย

นางสาวพรรณผกา กุศลสถาพร

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญดี เฉรยอด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพาณิชย์)

พรรณผกา กุศลสถาพร : การวิเคราะห์เนื้อหาต้านจริยธรรมในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (A CONTENT ANALYSIS OF MORALITY
ASPECT IN THE UPPER SECONDARY SCHOOL CURRICULUM B.E.2524 (REVISED
EDITION B.E.2533)อ.ที่ปรึกษา : ผศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ 146 หน้า.
ISBN 974-581-501-2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาต้านจริยธรรมในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร ซึ่งมีเอกสารที่ใช้
วิเคราะห์ทั้งสิ้น 43 เล่ม ประกอบด้วย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ.2533) คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
หนังสือเรียนและคู่มือครู

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
มีคุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏมาก คือ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ การรู้รักสามัคคี และความ
มัยยัสต์ ประหยัด คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มี
คุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏมาก คือ การรู้รักสามัคคี ความเสียสละ ความมัยยัสต์ ประหยัด
และความใฝ่รู้ หนังสือเรียน มีคุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏมาก คือ ความมีเหตุผล ความใฝ่รู้ และ
ความมีระเบียบวินัย คู่มือครู มีคุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏมาก คือ ความใฝ่รู้ ความมีเหตุผล
และความมัยยัสต์ ประหยัด คุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏสอดคล้องกันในหลักสูตร คู่มือหลักสูตร
หนังสือเรียน คู่มือครู คือ ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล การรู้รักสามัคคี ความมัยยัสต์ ประหยัด
ความยุติธรรม ความอดสาทะ ขยันหมั่นเพียร ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และความใฝ่รู้ ส่วนคุณลักษณะทาง
จริยธรรมที่ปรากฏน้อยในทุกเอกสาร ได้แก่ ความกล้าทางจริยธรรม การตรงต่อเวลา และการส่งเสริม
คนทำความดี

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร .....
ปีการศึกษา ..... 2534 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... *Wanun Sris* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *อ.อ.ดร.บุญจันท* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C342611 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : CONTENT ANALYSIS/MORALITY/CURRICULUM

PUNPAKA KUSOLSATHAPORN : A CONTENT ANALYSIS OF MORALITY ASPECT IN THE UPPER SECONDARY SCHOOL CURRICULUM B.E.2524 (REVISED EDITION B.E. 2533). THESIS ADVISOR : ASST.PROF.VALAIRAT BOONSWASDI, 146 PP. ISBN 974-581-501-2

The purpose of this research was to analyze the content of morality in the Upper Secondary School Curriculum B.E.2524 (Revised Edition B.E.2533) by using the documentary research. Forty-three documents were analyzed. There were the Upper Secondary School Curriculum B.E.2524 (Revised Edition B.E.2533), manual for the Upper Secondary School Curriculum B.E.2524 (Revised Edition B.E.2533), textbooks and teachers' guides.

Research findings were as follows:

The morality aspects which found most in the Upper Secondary School Curriculum B.E.2524 (Revised Edition B.E.2533) were rationalization, responsibility, co-operation and economy while in manual for the Upper Secondary School Curriculum B.E.2524 (Revised Edition B.E.2533) were co-operation, sacrifice, economy and studiousness whereas in textbooks were rationalization, studiousness and discipline. The morality aspects which found most in teachers' guides were studiousness, rationalization and economy. The morality aspects which found most in all documents mentioned above were responsibility, rationalization, co-operation, economy, justice, diligence, good manner, studiousness while ethical valiance, punctuality, doing-good-deeds encouragement were found less.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อผู้คิด ..... Miam Sris
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... ว.อ. รุ่ง 4. น. 2014
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ และอาจารย์ ดร. ใจทิพย์ เข็มรัตน์พงษ์ โดยได้กรุณาช่วยให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะทางจริยธรรมสำหรับสังคมไทย ในปัจจุบัน ตลอดจนให้คำแนะนำในการวิจัย ขั้นตอนต่าง ๆ มาโดยลำดับ จึงขอกราบขอบคุณอย่างสูง ทุก ๆ ท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาที่ท่านได้ให้ความใกล้ชิด ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี และทันตามเวลาที่กำหนด จึงขอถือโอกาสขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้อีกครั้งหนึ่ง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมคณะวิจัย ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามคุณลักษณะทางจริยธรรมและตรวจสอบการวิเคราะห์เอกสารของผู้วิจัย อีกทั้ง ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนส่วนหนึ่ง ในการทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่คุณพ่อคุณแม่ และครูอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนผู้วิจัยตลอดมา

พรรณพกา กุศลสถาพร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	11
วิธีดำเนินการวิจัย	11
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย.....	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
ความหมายของจริยธรรม	17
พื้นฐานในการเกิดจริยธรรม	21
องค์ประกอบของจริยธรรม	22
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม	25
วิธีการปลูกฝังจริยธรรม	35
สถาบันที่มีอิทธิพลต่อการสร้าง เสริมลักษณะทางจริยธรรม	40
ความสำคัญของการมัธยมศึกษา	42
ทิศทางและจุดเน้นในการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา	43

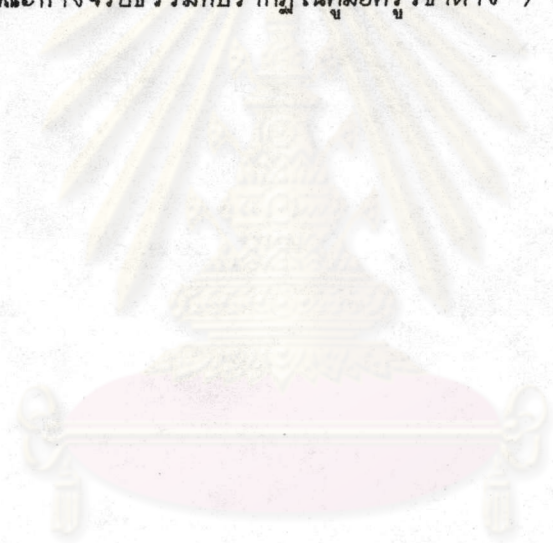
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	46
ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับหลักสูตร	51
การวิเคราะห์เนื้อหา และแบบเรียน	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
3 วิธีดำเนินการวิจัย	64
การพัฒนารอบการวิจัย	64
การดำเนินการวิจัย	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	99
สรุปผลการวิจัย	100
อภิปรายผล	105
ข้อเสนอแนะ	112
รายการอ้างอิง	114
ภาคผนวก	120
ประวัติผู้เขียน	146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏในแต่ละเอกสาร	71
2	คุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	75
3	คุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏในคู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	79
4	คุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือเรียนทั้ง 5 วิชา	81
5	คุณลักษณะทางจริยธรรมที่ปรากฏในคู่มือครูวิชาต่าง ๆ	93

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย